

FRAMTIDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2013 rd

Nationell energi- och klimatstrategi: Statsrådets redogörelse till riksdagen den 20 mars 2013

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 april 2013 statsrådets redogörelse Nationell energi- och klimatstrategi: Statsrådets redogörelse till riksdagen den 20 mars 2013 (SRR 2/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att framtidsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Taina Nikula, miljöministeriet
- utvecklingschef Juuso Kummala, Trafikverket
- avdelningsdirektör Juha Kenraali, Trafiksäkerhetsverket Trafi
- forskare Antto Vihma, Utrikespolitiska institutet

- koncerndirektör Jyrki Heinimaa, Hollming Oy
- Director, Sustainability & Public Affairs Riikka Timonen, Kemira Oyj
- försäljningschef Jari Niemelä, Metso Abp
- företagsverksamhetsdirektör Kari Sinivuori, Pöyry Management Consulting Oy
- försäljningschef Tom Degerman, STX Finland Oy
- verkställande direktör Mika Aho, St1 Biofuels Oy
- Manager, Corporate Relations & Sustainability Minna Kröger, Wärtsilä Corporation
- direktör Jukka Leskelä, Finsk Energiindustri rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- professor i energiekonomi Sanna Syri, Aalto-universitetet, institutionen för energiteknik
- GM Kaj Paavola, Biolan Suzhou Co., Ltd.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Framtidsutskottet anser att regeringens energi- och klimatpolitiska redogörelse är en uttömmande bedömning av hur långt Finland hittills har nått när det gäller uppfyllandet av EU:s nuvarande energi- och klimatmål.

Energibranschen befinner sig dock i ett skede med stora omvälvningar. Det pågår flera förändringsprocesser och det är svårt att bedöma deras sammantagna verkningar. Utskottet bedömer i detta utlåtande hur de här förändringarna påverkar EU:s och Finlands klimatpolitik och tillväxtutsikterna för miljörelaterad affärsverksamhet.

Bakgrund

Skifffergas- och skifferoljereserverna i USA är så stora att det enligt flera forskare inte längre är motiverat att tala om att den fossila energin skulle ta slut, i synnerhet då skifffergas och skifferolja också finns annanstans. Enligt flera sakkunniga har USA i och med utvinningen av skifffergas och skifferolja på nytt gått in i ett tidevarv med billigare fossila bränslen.

IEA (International Energy Agency) bedömer att USA kan bli nästan självförsörjande när det gäller olja före 2035. Detta faktum och exporten av i synnerhet kol och i framtiden eventuellt också av olja och gas (möjligtvis redan från och med 2013) kommer även att lösa några av USA:s problem i fråga om handelsbalansen. Dessutom ligger USA:s koldioxidutsläpp på sin lägsta nivå sedan 1992. Den största enskilda bidragande faktorn till denna utveckling är att stenkol har ersatts med naturgas. Koldioxidutsläppen från USA:s kolkraft har sjunkit till 1983 års nivå och i eltillverkningen sjönk kolets andel med en tredjedel under åren 2010—2012. Enligt sakkunniga kan det således hända att USA delvis med hjälp av den billiga skifffergasen (fossila energi) uppfyller sina utfästelser enligt Köpenhamnsöverenskommelsen (att minska utsläppen av växthusgaser med 17 procent jämfört med 2005 års nivå fram till 2020).

Allt detta kan vara av stor betydelse för energi- och klimatpolitiken globalt sett. USA:s eventuella export av gas ökar konkurrensen och därför kan även priset på rysk gas sjunka. De ryska gaspriserna kan också sjunka på grund av den minskande efterfrågan från USA. Om användningen av gas dessutom har positiva konsekvenser för miljön kan gasen få större betydelse också inom EU:s energi- och klimatpolitik. I all synnerhet som skifffergas och skifferolja också finns i Europa.

Användningen av skifffergas har trots det inte en entydigt positiv inverkan på utsläppen av växthusgaser. När skifffergasen ersätter stenkol minskar utsläppen av koldioxid med ungefär hälften. Denna betydande utsläppsminskning på kort sikt har redan inträtt i USA. Motsvarande utveckling är i framtiden möjlig i Kina och an-

dra delar av Sydostasien, om skifffergasen tas i bruk i större omfattning. Sakkunniga ser det dock inte som sannolikt att Europa skulle börja utnyttja sina skifffergasreserver i stor skala under detta årtionde. Om utbudet av skifffergas ökar också inom EU, kan det enligt sakkunniga betyda att det blir lättare att uppnå klimatmålen även för EU.

Enligt utredningar är växthusgasbalansen för el som har producerats från skifffergas 4—8 procent högre än för ej förvätskad naturgas som har producerats inom EU (Storbritannien, Nederländerna, Norge etc.). Den mest betydande faktorn är metanutsläppen från tillverkningen av brunnen: om man lyckas återvinna eller bränna upp metanen minskar skillnaden till 1—5 procent. Jämfört med importerad gas är skifffergasens växthusgasbalans fördelaktig. Enligt bedömningar är utsläppen från skifffergas 2—10 procent mindre än från rysk eller algerisk rörgas och 7—10 procent mindre än från kondenserad (förvätskad) naturgas som har importerats till Europa. Jämfört med kolproducerad el är procenttalen för växthusgasbalansen för el som har producerats med hjälp av skifffergas 41—49 procent mindre.

De största riskerna för miljön i fråga om skifffergas och skifferolja ligger i att kemikalier kan hamna i grundvattnet och metan kan läcka ut. Vid hydraulisk spräckning används flera kemikalier för att bl.a. förbättra viskositeten, bekämpa bakterier och förhindra korrosion i rören. Enligt undersökningar har dessa kemikalier förorsakat grundvattenförorening åtminstone i ett säkert fall vilket ändå är rätt lite jämfört med att det har utförts cirka en miljon hydrauliska spräckningar i samband med olje- och gasborrning. Det finns flera bevis på mindre olägenheter. Skifffergasens och skifferoljans faktiska konsekvenser för miljön är ännu inte kända. Enligt experterna är det särskilt viktigt att de bolag som utvinnet skifffergas och skifferolja åläggs att sköta gamla borrhål. Produktionen av skifffergas kräver mycket vatten vilket kan leda till att tillverkarna av skifffergas och skifferolja konkurrerar om vattenresurserna tillsammans med andra näringar och vattenskyddet.

Den största utmaningen med tanke på en hållbar utveckling kan dock ligga i att möjligheten att minska utsläppen genom att ersätta stenkol med skiffergas i energiproduktionen är otillräcklig på lång sikt. För att effektivt kunna stävja klimatförändringen krävs det nämligen nästan utsläppsfria energisystem före 2050, särskilt i industriländerna. De lägre energipriserna på grund av skiffergas och skifferolja kan som värst bromsa upp investeringarna i energieffektivitet och förnybara energikällor samt minska ekonomiska aktörers intresse för att utveckla och ta i bruk utsläppsna tekniker som kräver dyra investeringar. Därför kan det hända att produktionen av skiffergas och skifferolja gör att den strukturella förändringen mot en kolsnål ekonomi inte får fullt genomslag.

CCS-tekniken (Carbon Capture and Storage) används för att avskilja koldioxid från rökgaser som uppstår vid energiproduktions- och industriprocesser. Även om CCS-tekniken ännu befinner sig i utvecklingsstadiet har flera aktörer som forskar i hur klimatförändringen kan stävas ansett att den spelar en synnerligen viktig roll i detta sammanhang. I flera vetenskapliga bedömningar har man dragit den slutsatsen att om man vill begränsa klimatuppvärmningen till cirka 2 °C räcker det inte med att de kraftverk som använder fossila bränslen tar i bruk CCS, utan man bör även samtidigt öka användningen av biomassa och ta i bruk CCS-tekniken också i de förbränningsanläggningar där biomassa används. CO₂-utsläppen från ett sådant kraftverk blir negativa när avskild och lagrad koldioxid slutdeponeras i jordskorpan.

Enligt bedömningar är det lönsamt att avskilja och slutdeponera koldioxid om priset är 50–90 euro/ton CO₂. Priset varierar beroende på anläggningen, tekniken och slutdeponeringen av CO₂ (är t.ex. slutförvaringen belägen i närheten eller behövs det långa rör- eller fartygstransporter etc.). Priserna inom EU:s utsläppshandel har under de senaste åren sjunkit på grund av den ekonomiska recessionen och det stora antalet CDM-projekt (Clean Development Mechanism, mekanismen för ren utveckling). Våren 2013 är priset på utsläppsrätter cirka 3 euro/ton CO₂. Se-

dan den ekonomiska krisen inträdde 2008 har planerade CCS-projekt inom EU återkallats eller lagts på is som olönsamma. Prisrasen i fråga om utsläppsrätter förstärker denna trend.

Även Kinas framgångar i fråga om miljörelaterad affärsverksamhet kan påverka framtiden för förnybar energi och även för miljötekniken på ett mer allmänt plan. Den tyska "energivändningen" (Energiewende) avspeglade sig i landets energi-, trafik- och bostadspolitik. I Tyskland har man investerat mycket i sol- och vindkraft, byggt elnät och olika slags anläggningar för lagring av el samt gjort omfattande energirenoveringar i byggnader. Trots detta har energivändningen åtminstone på kort sikt lett till ökad användning också av stenkol, bl.a. som reglerkraft för förnybar energi. Enligt utredningar var den samhällsekonomiska vinsten för grön el cirka 7 miljarder euro år 2011. I summan ingår undvikande av miljöproblem och positiva konsekvenser för ekonomin. Enligt beräkningar har det uppstått mer än 380 000 arbetsplatser i branschen för förnybara energiformer. Samtidigt har arbetsplatserna inom den traditionella energisektorn dock minskat. På senare tid har även antalet gröna arbetsplatser börjat sjunka och EU avser att införa betydande tullar på import av kinesiska solpaneler: det kan hända att industriell tillverkning med anknytning till miljörelaterad affärsverksamhet också den flyttas till Asien. Kina håller på att utvecklas till en stormakt inom miljötekniken. Landet exporterar miljöteknik och bygger ekostäder.

Tysklands utmaning i och med energivändningen ligger inte bara i att inkomsterna minskar utan också i att utgifterna ökar. Tysklands EEG-lag (Erneuerbare-Energien-Gesetz), som trädde i kraft 2000, skapade ett system med inmatningstariffer för förnybara energiformer som garanterar varje teknik en specifikt fastlagd stödnivå för 20 år framöver. De årliga totalkostnaderna för systemet med inmatningstariffer kommer år 2013 för första gången att överskrida 20 miljarder euro. Enligt de värsta hotbilderna kan de totala kostnaderna till och med bli en biljon (tusen miljarder) euro fram till utgången av 2030-talet. Priset är i alla händelser hundratals

miljarder euro även enligt en försiktig bedömning. Sakkunniga påpekar dock att energivandningen också ger inkomster och att även andra alternativ skulle ha orsakat utgifter. Det är därför svårt att beräkna energivandningens faktiska kostnader.

Ur Finlands och Europas synvinkel är också Rysslands reaktion inför den nya marknadssituationen intressant. Om vi tänker positivt kan en teknisk och ekologisk modernisering i Ryssland öppna för en hållbar tillväxt här i landet.

Den omvälvning i energibranschen som beskrivs ovan strider inte nödvändigtvis mot t.ex. utvecklingen av bioenergi. Tvärtom kan omvälvningen till och med främja ibruktagandet av miljövänlig teknik. Om t.ex. Ryssland, Asien och USA satsar på fossil skiffergas och skifferolja kan Europa få en ännu bättre och mera bestående konkurrensfördel genom sin satsning på förnybar energi.

Diskussionerna om EU:s energi- och klimatpolitik efter år 2020 pågår som bäst. Diskussionen kretsar kring bl.a. framtiden för EU:s elmarknad, utsläppshandelns roll när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser, hållbarhetskriterierna för bioenergi och målen för EU:s energi- och klimatpolitik fram till 2030. Med tanke på framtidsscenarioet för energi står alla dessa i samband med varandra och de påverkar de beslut som fattas i Finland.

Det syns redan tecken på en eventuell minskning av konsensus i fråga om energi- och klimatpolitiken. Ett av dessa tecken är voteringen om så s.k. backloading, vilket innebär att man under perioden 2013—2020 skulle senarelägga auktioneringen av utsläppsrätter för växthusgaser för att få upp priset på utsläppsrätterna. Utsläppshandeln utgör ett viktigt redskap när det gäller att främja den förnybara energin. Att kommissionens förslag om backloading föll i Europaparlamentet är ett exempel på att det inte är självklart att EU förbinder sig till en stram utsläppshandel. Bland annat Polen motsätter sig en åtstramning av utsläppshandeln och även Tyskland kan då koncentrera sig på den nationella stödpolitiken i fråga om förnybar energi i stället för att lägga arbete på det europeiska instrumen-

tet. När efterfrågan på stenkolk minskade i USA på grund av en ökad användning av skiffergas sjönk kolpriset med 30 procent. Som en följd av detta ökade kolkraftens andel av energiproduktionen i bl.a. Tyskland, Spanien och Storbritannien. I Storbritannien har man varit speciellt aktiv i fråga om CCS-teknik. Forskarna talar om en ökning av "näst bäst-reglering" om det inte går att åstadkomma en ordentlig utsläppshandel. En utmaning med tanke på framtiden för biodrivmedel är det förslag till EU-direktiv som ska begränsa den kalkylmässiga andelen av första generationens biodrivmedel baserade på näringsväxter till 5 procent. Även starten av en storskalig produktion av andra generationens biodrivmedel i Finland är förknippad med osäkerhetsmoment eftersom bara en av de tre stora biodieselanläggningar som har ansökt om stöd i denna ansökningsomgång inom ramen för EU:s NER300-program (New Entrants Reserve - NER) lyckades komma med i förteckningen över projekt som ska få stöd.

Utvecklingen av den nationella och internationella miljölagstiftningen och de utsläpps begränsningar som den medför samt effektivitetskraven i energibestämmelserna och målen för användningen av förnybar energi är viktiga drivkrafter för tillväxten inom miljörelaterad affärsverksamhet (cleantech).

Utskottet framhåller att Finland bör ta initiativ och vara aktiv när EU:s energi- och klimatpolitik utvecklas. Den mest kostnadseffektiva modellen för EU och Finland är att ställa upp ett ambitiöst utsläppsmål för växthusgaser för 2030, främja användningen av förnybar energi och energieffektivitet och styra investeringar med hjälp av en effektiv utsläppshandel.

Framtidsutskottets riktlinjer

Framtidsutskottet hörde sakkunniga i fråga om i synnerhet intelligenta transportsystem, åtgärder för att främja miljörelaterad affärsverksamhet (cleantech) och skiffergasens och skifferoljans

inverkan på den globala energipolitiken. Utskottet fokuserar på följande teman:

1. rollen som föregångare och risktagare,
2. pilotprojekt, referenser och demonstrationer samt
3. åtgärder för att främja exporten av miljörelaterad affärsverksamhet (cleantech).

I fråga om miljörelaterad affärsverksamhet vill framtidsutskottet lyfta fram:

4. produktionen av förnybar energi,
5. intelligenta elnät,
6. intelligenta transportsystem samt
7. materialåtervinning och energiåtervinning.

I fråga om förnybar energi vill utskottet lyfta fram:

8. bioenergin och vattenkraften.

Utveckling av miljörelaterad affärsverksamhet

Framtidsutskottet har redan tidigare i sitt betänkande om energi- och klimatpolitiken (FrUB 1/2012 rd) slagit fast att utmaningarna i anknäring till hållbar utveckling ska förvandlas till möjligheter för hållbar och sysselsättande tillväxt. Det innebär bl.a. att den miljörelaterade affärsverksamheten (cleantech) ska utvecklas.

På det globala planet är cleantech en av de branscher som växer snabbast. Storleken på världsmarknaden är cirka 1 600 miljarder euro, dvs. cirka 6 procent av världens bruttonationalprodukt. Tillväxttakten inom cleantech är nästan 10 procent per år. Enligt statistik från arbets- och näringsministeriet fanns det år 2011 mer än 2 000 företag som bedriver affärsverksamhet inom cleantech i Finland. Dessa företags sammanräknade omsättning (20,6 miljarder euro) motsvarade 10,9 procent av bruttonationalprodukten. Omsättningen ökade med 10,6 procent jämfört med året innan. Värdet på exporten av finländsk cleantech motsvarar cirka 12 miljarder euro, vilket utgör nästan 20 procent av vår totala export. Regeringens energi- och klimatpolitiska redogörelse har som målsättning att värdet på Finlands export av energiteknik ökar till 20 miljarder euro och av cleantech till 38 miljarder euro senast år 2020. För att nå målet bör den

exportinriktade tillväxten inom branschen för förnybar energi och cleantech öka med cirka 12 procent årligen fram till 2020. År 2012 var tillväxten inom branschen 15 procent i Finland.

Utskottet betonar de globala möjligheterna för hållbar tillväxt i anknäring till bioenergi och biomaterial, smarta elnät, intelligenta transportsystem samt avfallshandtering. Dessa spetsbranscher bör aktivt och målmedvetet stödjas genom försöksverksamhet, referensanläggningar, standarder, ekonomisk styrning samt nya finansieringsinstrument och verksamhetsmodeller.

Man bör öka produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen, biologiskt kol och biogas samt användningen av skogsbaserad biomassa (pelletar, hetluftstorkat dvs. torrefierat trä eller andra biomassabaserade förädlade produkter) för att ersätta stenkol t.ex. i pulverförbränningspannor för stenkolsförbränning på det sätt som anges i regeringens redogörelse eller till och med snabbare, om möjligt. I flerbränslepannor kan användningen av skogsflis även ersätta användningen av torv.

För att kunna öka användningen av bioenergi bör också den decentraliserade energiproduktionen ökas. Man bör även främja energianvändningen av jordbruksbaserad biomassa samt biprodukter av livsmedelkedjan och avfall (inklusive gödsel). Energieffektiviteten kan också förbättras genom att satsa på produktionen av kraftvärme (CHP, Combined Heat and Power) samt möjligheten till sameldning av avfallsbaserat bränsle (RDF, Refuse Derived Fuel).

Oberoende av hur energi, värme och kyla produceras är det viktigt för Finland att främja intelligenta elsystem. Enligt sakkunniga kommer värdet på marknaden för energitjänster år 2020 att uppgå till 7,36 miljarder pund i Storbritannien. Enligt beräkningarna kommer den årliga tillväxten att vara cirka 21 procent med nuvarande 1,92 miljarder som utgångsvärde. Tillväxten

gäller främst intelligenta system och utnyttjandet av dem. Finlands första steg i fråga om smart mätning har gett Finland en erkänd position på den europeiska marknaden. Det har också uppstått ett kluster för smart mätning som beräknas ligga 2—4 år före övriga Europa.

Utskottet vill lyfta fram betydelsen av att kunnandet i anknytning till smart mätning kommersialiseras och exporten främjas. Detta kunnande kan utnyttjas i fråga om både smarta elnät och intelligenta transportsystem och byggande. Att infrastrukturen och tjänsterna blir mer och mer automatiserade öppnar mångsidiga tillämpningsmöjligheter för kunnandet inom smart mätning, vilket i sin tur påverkar hållbarheten.

Även LED-tekniken (Light-Emitting Diode; lysdiod) kan främja en intelligent användning av el. Experterna uppskattar att LED-belysningens andel av allmänbelysningen globalt kommer att vara 69 procent år 2020. Världsmarknaden för LED-teknik uppgick till 7 miljarder år 2010 och beräknas uppgå till 64 miljarder 2020. På det internationella planet har bland annat Los Angeles varit en föregångare för LED-belysningen, som används för att lysa upp stadens gator. I Finland har lysdioder bland annat testats i den s.k. LED-parken i Lutakko i Jyväskylä. Belysningsindustrin är också en del av inredningsindustrin, där en av vårt lands starka sidor utöver hållbarhet och säkerhet är nordisk formgivning.

En betydande andel av Finlands kompetens och möjligheterna till hållbar tillväxt och export sammanhänger också med förebyggandet av avfall och med återvinningen och utnyttjandet av avfall som förnybar råvara, antingen som vätska, gas eller fast bränsle (SRF, Solid Recovered Fuel).

Vattenkraftens betydelse som inhemsk reglerkraft ökar i takt med att produktionen av förnybar och decentraliserad el ökar. Också solenergin ger stora möjligheter, även om framställningstekniken håller på att flytta till Asien. Inom marinindustrin öppnar genomförandet av sva-

utsläppssnål sjötrafik. Att gas eventuellt får en större betydelse innebär att också förutsättningarna för användningen av gas måste tryggas. En eventuell omvärdering av torvens roll har också diskuterats. Oljeimporten innebär en stor belastning för Finlands handelsbalans, och det är inte sannolikt att importpriserna vänder i en nedgång av bestående art. Det är därför att rekommendera att Finland vidtar de planerade åtgärderna för att minska oljeanvändningen och beroendet av importerad olja. I egenskap av inhemsk energi har också torven en positiv inverkan på handelsbalansen.

Småproduktionen av förnybar energi kan främjas på de sätt som nämns i redogörelsen, bl.a. genom att ålägga nätbolagen att lösa de problem som gäller småproducenternas anslutning till nätet, genom att skapa enkla förfaranden med tanke på anslutning och beskattning och genom att reda ut de juridiska problem och optimeringsproblem som sammanhänger med förfarandet med nettodebitering.

Enligt utskottet främjas en decentraliserad småproduktion av förnybar energi genom följande åtgärder:

- 1) decentraliserad mikroproduktion bereds tillträde till nätet genom lagstiftning och anvisningar,
- 2) storleksgränsen för anläggningar på vilka inmatningstariff tillämpas sänks till 50 eller 10 kilowatt,
- 3) i den lägsta klassen införs en nettodebitering som utgör ett adekvat incitament för konsumenter och konsumentsammanlutningar att öka andelen förnybar energi och optimera produktionen.

För närvarande gäller 1—2 procent av förstaregistreringarna av nya personbilar sådana bilar som går på alternativa bränslen (andra bränslen än enbart bensin eller diesel). I förhållande till hela bilparken är deras betydelse synnerligen liten med hänsyn till exempelvis utsläppsmängden. Livscykeln för en personbil som används i trafik är knappt 20 år. De nya bilar som nu köps

tas därför ur trafik först i början av 2030-talet. Bilparken förnyas långsamt och med nuvarande takt förblir de eldrivna bilarnas andel därför i statistiskt avseende obetydlig under en lång tid framöver. Priset är troligen den viktigaste enskilda faktorn vid valet av bil.

Framtidsutskottet har i sitt utlåtande FrUU 3/2012 rd konstaterat att det omgående måste vidtas beslutsamma åtgärder för att öka användningen av eldrivna bilar. Utskottet anser att

- 1) anskaffningen av eldrivna bilar ska ökas genom skattelättnader för viss tid,
- 2) staten och kommunerna ska skaffa eldrivna bilar för eget bruk,
- 3) kommunerna ska inleda försöksprojekt och bevilja tillfälliga lättnader när det gäller t.ex. parkering.

Eftersom bilparken förnyas långsamt, måste också utsläppen från de nuvarande bensin- och dieseldrivna bilarna minskas med hjälp av andra generationens biodrivmedel, flexifuel-teknik (som möjliggör användningen av bioetanol som drivmedel), biodiesel och minskad bränsleförbrukning genom tjänster för intelligenta transportsystem samt utvecklad kollektivtrafik.

Finlands särskilda kompetensområden inom intelligenta transportsystem hänför sig till nätverksteknik, sam användning av uppladdningssystemen och systemarkitektur för öppna gränssnitt. Avsaknaden av ett offentligt nätverk för uppladdning är enligt undersökningar det viktigaste enskilda hindret för en ökad användning av elbilar. Myndigheterna kan därför inta en mera framträdande roll i planeringen och utbyggnaden av detta nätverk.

Framtidsutskottet föreslår följande:

1. Nationella försöksområden för intelligenta transportsystem i stadsregionerna och utvecklingskorridorerna inrättas.

2. En modell för trafikbeskattning som utnyttjar inhemska intelligenta lösningar utarbetas och beslut fattas.

3. Offentlig finansiering styrs till utveckling och kommersialisering av lösningar för intelligenta transportsystem.

4. Konferensen ITS Europe 2014 utnyttjas som ett tillfälle att presentera finländsk kompetens och ett Team Finland för intelligenta transportsystem ställs samman för att främja exporten av intelligenta lösningar.

Allt det som nämns ovan stöds genom nya verksamhetsmodeller och försök. Konkurrenskraften hos vårt cleantechkluster är i stor utsträckning beroende av att vi är tillräckligt innovativa också i fortsättningen. Till stöd för innovationerna behöver vi pilotförsök, försöksverksamhet, referensanläggningar och demonstrationsprojekt, men också internationella standarder och en oförvägen miljöpolitik.

Det är enligt utskottets mening förnuftigt att inrikta de nationella insatserna inom miljötekniken på sådan teknik som vi tror att det går att exportera. På så sätt stöder den inhemska marknaden produktutvecklingen och fungerar som referens. Försöksverksamheten ska underlättas genom att regleringen görs mindre sträng och tillståndsförfarandena lättas upp.

Utskottet vill också påskynda politiska åtgärder som stöder innovationer och som uppmuntrar den offentliga sektorn till färre anskaffningar och minskade utsläpp av växthusgaser inom den egna verksamheten samt till ett effektivare energiutnyttjande. Ett bra exempel på hur den offentliga sektorn kan vara föregångare är projektet Kolneutrala kommuner (Hinku).

Utskottet föreslår utarbetandet av ett program enligt vilket statsrådet genom ett principbeslut förbinder sig att på politisk nivå främja de olika försöken. Dessutom

bör ett försöksombud eller en liknande ansvarig instans utses med uppgift att identifiera och undanröja hinder för försöken och befrämja etableringen av ett samhälle som stöder försök. Det bör också gallras bland föråldrade och överdimensionerade regler och bestämmelser så snart som möjligt.

Ställningstagande

Framtidsutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 12 juni 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Päivi Lipponen /sd
vordf. Oras Tynkkynen /gröna
medl. Mikko Alatalo /cent (delvis)
Olli Immonen /saf
Harri Jaskari /saml
Kalle Jokinen /saml
Mikael Jungner /sd
Markus Mustajärvi /vg (delvis)

Jaana Pelkonen /saml (delvis)
Antti Rantakangas /cent
Leena Rauhala /kd
Juha Sipilä /cent (delvis)
Stefan Wallin /sv (delvis)
Sinuhe Wallinheimo /saml
Pertti Virtanen /saf
Ville Vähämäki /saf.

Sekreterare var

ställföreträdande utskottsråd Olli
Hietanen.